ევროპული სივრცის ასახვა XVIII-XXI საუკუნეების ქართულ პროზაში

თამარ ჭიჭინაძე

სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტზე შედარებითი ლიტერატურათმცოდნეობის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნის შესაბამისად

პროგრამა: შედარებითი ლიტერატურათმცოდნეობა

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ცირა კილანავა, ფილოლოგიის დოქტორი,

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასისტენტ-პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2024

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული და ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

თამარ ჭიჭინაძე

19.06.2024

აბსტრაქტი

სამაგისტრო ნაშრომი წარმოადგენს ცდას, შესწავლილ იქნას ევროპის კონცეპტის, ევროპული სივრცის ასახვა ქართულ პროზაში მე-18 საუკუნიდან 21-ე საუკუნის ჩათვლით.

ნაშრომის მიზანია, დიაქრონულ ჭრილში გამოკვეთოს, თუ შერჩეულ საანალიზო ტექსტებში როგორაა რეპრეზენტირებული ევროპული სივრცე.

საკვლევად შერჩეულია სხვადასხვა ეპოქისა და ლიტერატურული მიმდინარეობის (მოგზაურობათა ჟანრი, რეალიზმი, მოდერნიზმი, პოსტმოდერნიზმი) ქართული პროზაული ტექსტები. მასალა დამუშავდა მონაცემთა იდენტიფიცირების, კლასიფიცირებისა და შედარების მეთოდით, ხოლო თეორიულ ჩარჩოდ გამოყენებულია სივრცის თეორია, ალტერნატიულ სამყაროთა თეორია და აღწერის ნარატიული კატეგორია.

ტექსტების შესწავლის საფუძველზე დადგინდა, რომ თითოეულ ეპოქაში განსხვავებულია ევროპის აღქმა. სულხან-საბასთან ევროპა იდეალიზებულადაა წარმოდგენილი, ასევე სანიმუშო სივრცეა XIX საუკუნის ლიტერატურაშიც, თუმცა ამ ეპოქის ტექსტებში პერსონაჟები ფიზიკურად არ იმყოფებიან ევროპულ სივრცეში. XX და XXI საუკუნეების პროზაში გვხდება ევროპული სივრცის კრიტიკაც, რადგან ქართველი პერსონაჟებისთვის რთულია აღნიშნულ სივრცეში ადაპტაცია. უმეტესობა თავს არაკომფორტულად გრძნობს. რიგ შემთხვევებში, ეს განპირობებულია ფინანსური პრობლემებით, ენის არცოდნით, ტრავმირებულობით, ნოსტალგიის გრძნობით.

საკვანძო სიტყვები: ევროპა, სივრცე, საქართველო, ქრისტიანობა, კულტურა, ქართული ლიტერატურა, ტრავმა.

Abstract

The master's thesis is an attempt to study the concept of Europe, the reflection of the European space in Georgian prose from the 18th century to the 21st century.

The thesis aims to outline in a diachronic way how the European space is represented in the selected analysis texts.

Georgian prose texts of different eras and literary currents (travel genre, realism, modernism, postmodernism) have been selected for research. The material was processed by the method of data identification, classification, and comparison, whereas the theory of space, the theory of alternative worlds, and the narrative category of description are used as the theoretical framework.

Based on the study of the texts, it was established that the perception of Europe is different in each era. With Sulkhan-Saba, Europe is presented in an idealized way, it is also a model space in the literature of the 19th century, although the characters in the texts of this era are not physically present in Europe. In the prose of the 20th and 21st centuries, we can also find criticism of the European space, because it is difficult for Georgian characters to adapt to the said space. Most people feel uncomfortable. In some cases, this is due to financial problems, not knowing the language, being traumatized, and feelings of nostalgia.

Keywords: Europe, space, Georgia, Christianity, culture, Georgian literature, trauma.

მადლობა

მადლობას ვუხდი ჩემი სამაგისტრო ნაშრომის სამეცნიერო ხელმძღვანელს, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორსა და ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასისტენტ-პროფესორს, ცირა კილანავას, გაწეული შრომისათვის.

მადლობა ჩემს მეგობრებს, დედას, დას, გამხნევებისა და გვერდში დგომისთვის.